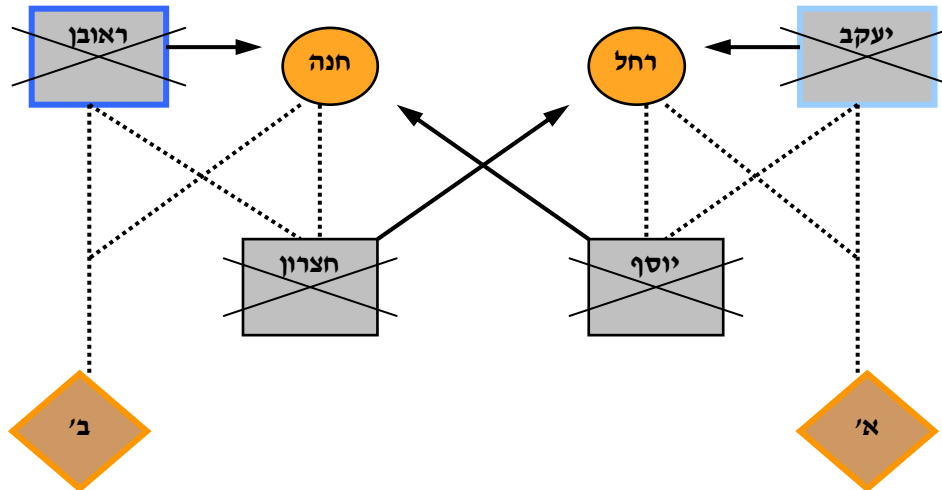

ת"ר, יש חולץ לאמו מספק וכו'.

{א} לאמו (רש"י ד"ה אמו ואשה אחרת).

1. יעקב ורחל, איש ואשה. \ 2. ולהם בן, יוסף. \ 3. וכמו כן, ראובן וחנה, איש ואשה. \ 4. ולהם בן, חצרון. \ 5. ושוב ילדה רחל ליעקב בן (א).
6. וגם חנה ילדה לראובן בן (ב). \ 7. ושני הבנים האלה נתערבו.

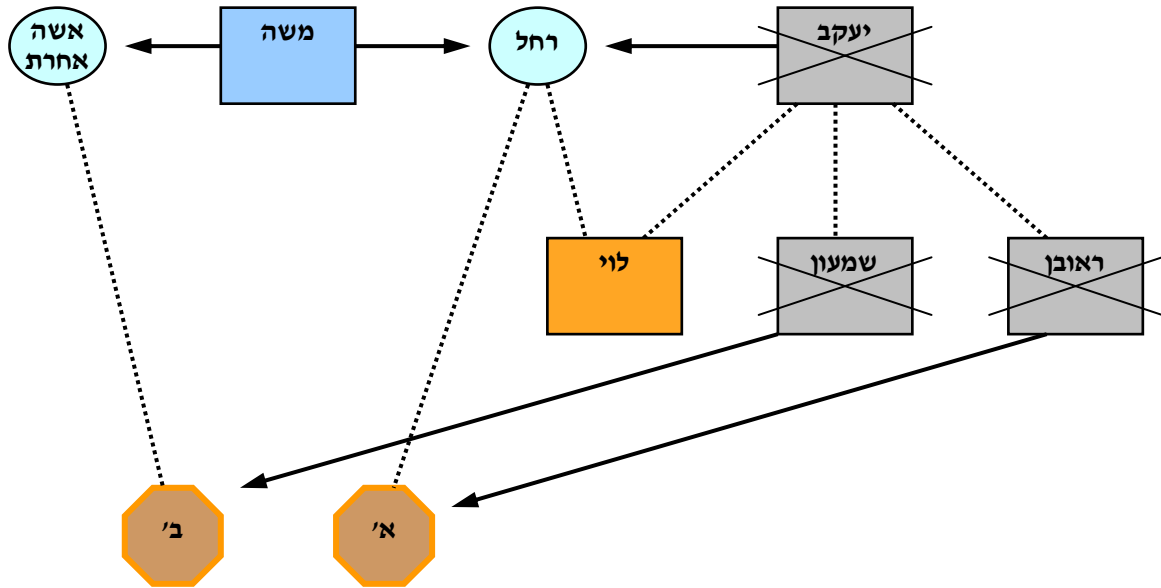
נמצא: ליוסף ולחצרון יש בתוך התערובת לכל אחד אח מן האב.

8. ומתו יעקב וראובן.
9. וילך יוסף ויקח את חנה, וכמו כן הלך חצרון ויקח את רחל.
10. ומתו יוסף וחצרון בלי בנים.
11. ונשיהם (רחל וחנה) נופלות לפני אחיהם המעורבים ליבום.

ומתוך שלכל אחת אינה ידוע מי הוא בנה ומי הוא יבמה, לכן: כל אחת צריכה חליצה משניהם.

נמצא, שכל אחד ואחד "חולץ לאמו מספק" שהרי אחת משניהם ודאי אמו.

{ב} לאחותו, (רש"י ד"ה ה"ג לאחותו ... כך שנויה בתוספתא.)

1. ליעקב שני בנים, ראובן ושמעון. \
2. ויקח יעקב עוד אשה, ושמה רחל. \
3. ותלד לו את לוי. \
4. ותתגרש (או נתארמלה) רחל מיעקב. \
5. ותנשא רחל למשה. \
6. ולמשה עוד אשה אחרת. \
7. ותלד רחל למשה, בת (א'), וכן האשה האחרת ילדה לו, בת (ב'). \
8. ושתי הבנות נתערבו.

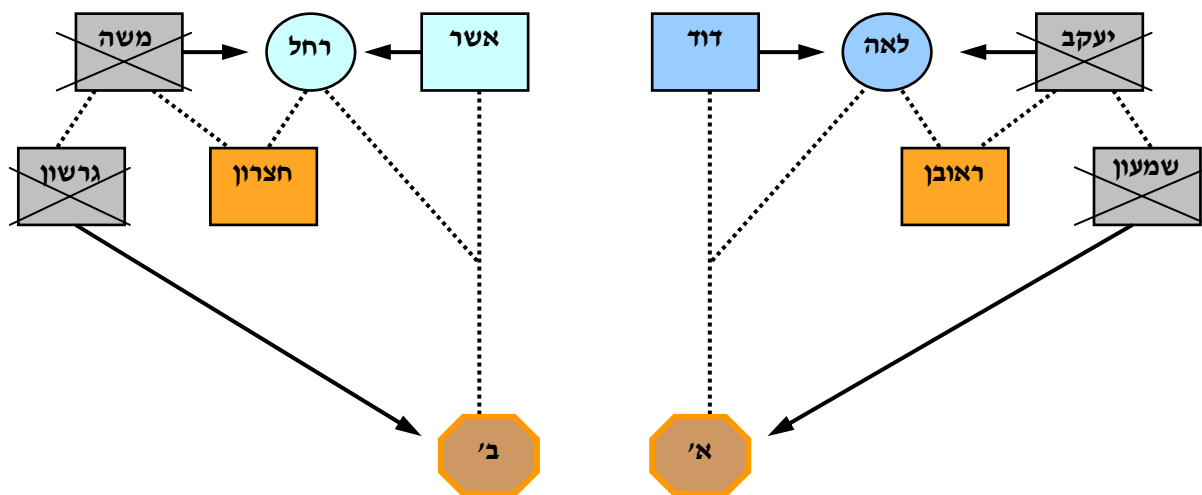
נמצא: שבתערובת זו יש ללוי אחות מאמו -- ולראובן ושמעון (אחיו מן האב) שתי הבנות הללו זרות לגמרי.

8. ויקחו ראובן ושמעון את שתי הבנות המעורבות (א', וב') לנשים.
9. ומתו ראובן ושמעון בלי בנים.
10. ונשותיהם (א', וב') נופלות לפני לוי אחיהם ליבום.

ומכיון שלוי אינו יודע מי אחותו (מאמו, ואסורה לו) ומי זקוקתו, לכך: חולץ לשתייהן.

נמצא "שחולץ לאחותו" מספק.

רש"י, ד"ה ה"ג לאחותו, בא"ד ... לישנא אחרנינא וכו'.

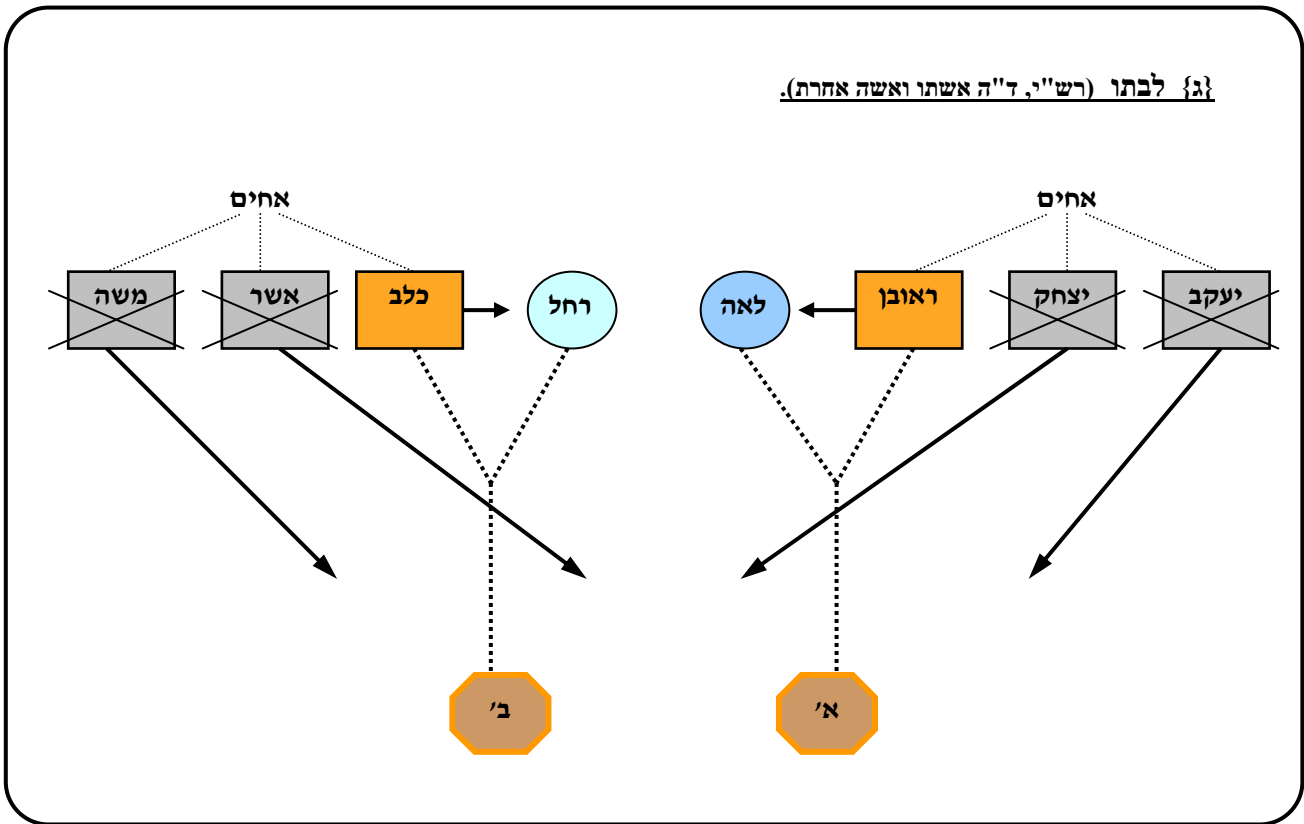

1. ליעקב אשה לאה, ולהם בן ראובן. \ 2. וכן למשה אשה רחל, ולהם בן חצרון.
 3. וליעקב עוד בן מאשה אחרת, שמעון. \ 4. וכן למשה עוד בן מאשה אחרת, גרשון.
 5. ומתו יעקב ומשה. \ 6. ותנשא לאה לדוד, ורחל נשא לאשר. \ 7. ותלד לאה לדוד בת (א'). \ 8. וכן רחל ילדה לאשר בת (ב'). \ 9. ושתי הבנות נתערבו.

נמצא: לראובן ולחצרון יש בתערובת זו לכל אחד אחות מאמו, אבל לאחיהם (שמעון וגרשון) זרות הן לגמרי.

10. ויקח שמעון (אח ראובן) בת אחת (א').
 11. וכן גרשון (אח חצרון) לקח בת אחת (ב').
 12. ומתו שניהם (שמעון וגרשון) בלי בנים.
 13. ונשותיהם נופלות לפני ראובן וחצרון ליבום.
 14. ראובן חולץ לאחת, וכן חצרון חולץ לאחת, ועל זה אומרת הגמ' "יש חולץ לאחותו מספק" כי שמא אחותו היא מאמו.

ועל פירוש זה כתב רש"י, ולבי מגמגם בה, דהא לפי ביאור זה חליץ כל אחד רק לאחת ושמא לאו אחותו היא, והכי איבעי ליה למימר "זה (שמעון) חולץ לספק אחותו וכן זה (גרשון) חולץ לספק אחותו", אבל לפי מה שהגמ' אומרת "לאחותו מספק" משמע שחליץ ודאי לאחותו אלא שספק הוא מי היא אחותו, ולכן נראה לרש"י כפירושו הראשון, שכל אחד חליץ לשניהם אלא שאינו יודע מי היא אחותו מחמת ספק שבידו.

1. לראובן שני אחים, יצחק ויעקב.
2. וכן לכלב שני אחים, אשר ומשה.
3. ויקח ראובן את לאה לאשה.
4. ותלד לו בת (א').
5. וכמו כן, לקח כלב את רחל לאשה.
6. ותלד לו בת (ב').
7. ונתערבו שני הבנות.
8. ויקחו יצחק ויעקב (אחי ראובן) את שתי הבנות לנשים (א', וב').
9. ומתו יצחק ויעקב בלי בנים.
10. ונשותיהם נופלות לפני ראובן ליבום.

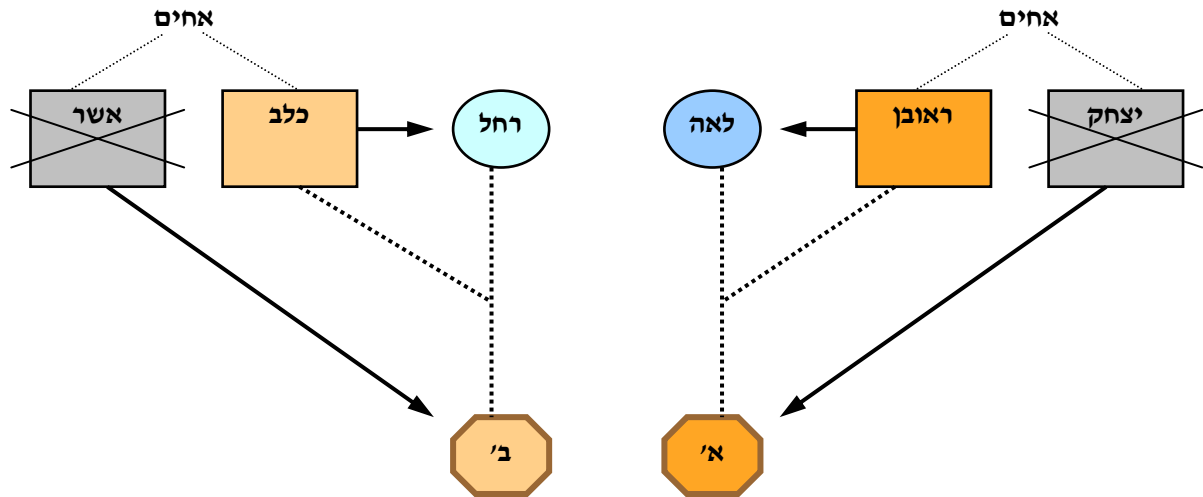
ראובן חולץ לשתייהן, אף כי אחת מהן ודאי בתו, נמצא "שחולץ לבתו מספק".

.....

11. וכמו כן, אם אשר ומשה (אחי כלב) נשאו את שתי הבנות (א', וב').
12. ומתו בלי בנים.

חולץ כלב לשתייהן, אף כי אחת מהן ודאי בתו, נמצא "שחולץ לבתו מספק".

רש"י, ד"ה אשתו וכו', בא"ד ... ולשון מורי.

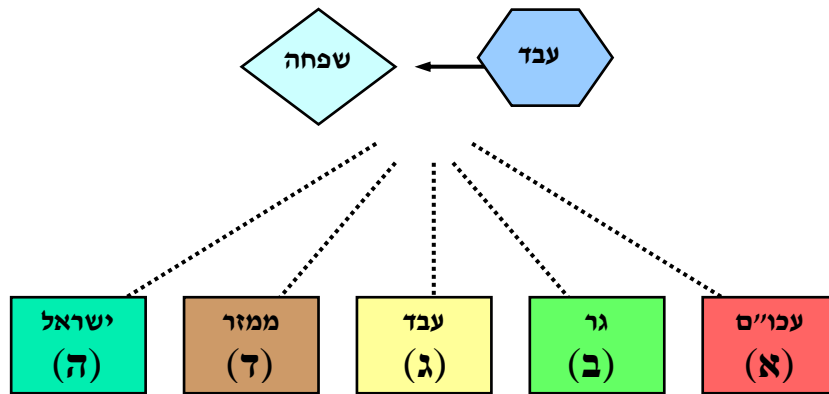

1. לראובן אח, יצחק.
2. וכן לכלב אח, אשר.
3. ויקח ראובן את לאה לאשה.
4. ותלד לו בת (א').
5. וכמו כן, לקח כלב את רחל לאשה.
6. ותלד לו בת (ב').
7. ונתערבו שני הבנות.
8. ויקחו יצחק ואשר את שתי הבנות לנשים (א', ב').
9. ומתו (יצחק ואשר) בלי בנים.
10. ונשותיהם נופלות לפני אחיהם (ראובן וכלב) ליבום.

ראובן חולץ לאשת יצחק (אחיו), אף שהיא ספק בתו.
 וכמו כן, כלב חולץ לאשת אשר (אחיו), אף שספק בתו היא.
 נמצא שכל אחד "חולץ לבתו מספק".

ולרש"י אינו נראה פירוש זה (כדלעיל אצל אחותו), והכי קאמר: ולא היינו מה שכתוב בגמ' שחולץ לבתו מספק, כי לפי דברי הגמ' משמע שודאי חלץ לבתו, רק שספק הוא מי היא בתו, אלא הכי איבעי ליה למימר "חולץ לספק בתו" כי הרי כל אחד רק לאחת חלץ ושמא לאו בתו היא.

תניא, היה ר"מ אומר איש ואשה פעמים שמולידין חמש אומות וכו'.

- א.** 1. ישראל שלקח עבד ושפחה מן השוק.
2. ולהם שני בנים, (א', ב'), ושניהם עובדי כוכבים.

ב. 3. ונתגייר אחד מן הבנים (ב').
נמצא: אחד גר, ואחד עובד כוכבים.

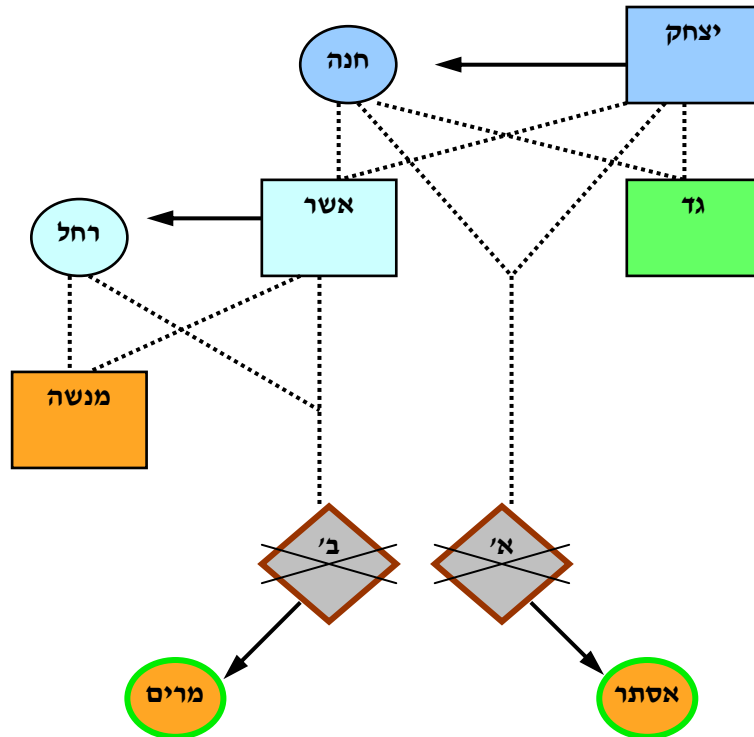
- ג.** 4. ואם הטביל את העבד והשפחה לשם עבדות.
5. ונולד להם עוד בן (ג') והוא עבד.
הרי כאן: גר, עובד כוכבים, ועבד.

- ד.** 6. ואם שחרר את השפחה, והרי היא כישראלית.
7. וילדה מהעבד עוד בן (ד') הוה הולד ממזר.
הרי כאן: גר, עובד כוכבים, עבד, וממזר.

- ה.** 8. ואם שחרר גם את העבד.
9. ונולד להם עוד בן (ה') והוה ישראל גמור.

הרי כאן חמש אומות: גר, עובד כוכבים, עבד, ממזר, וישראל.

מתני'. האשה שנתערב ולדה וכו'.

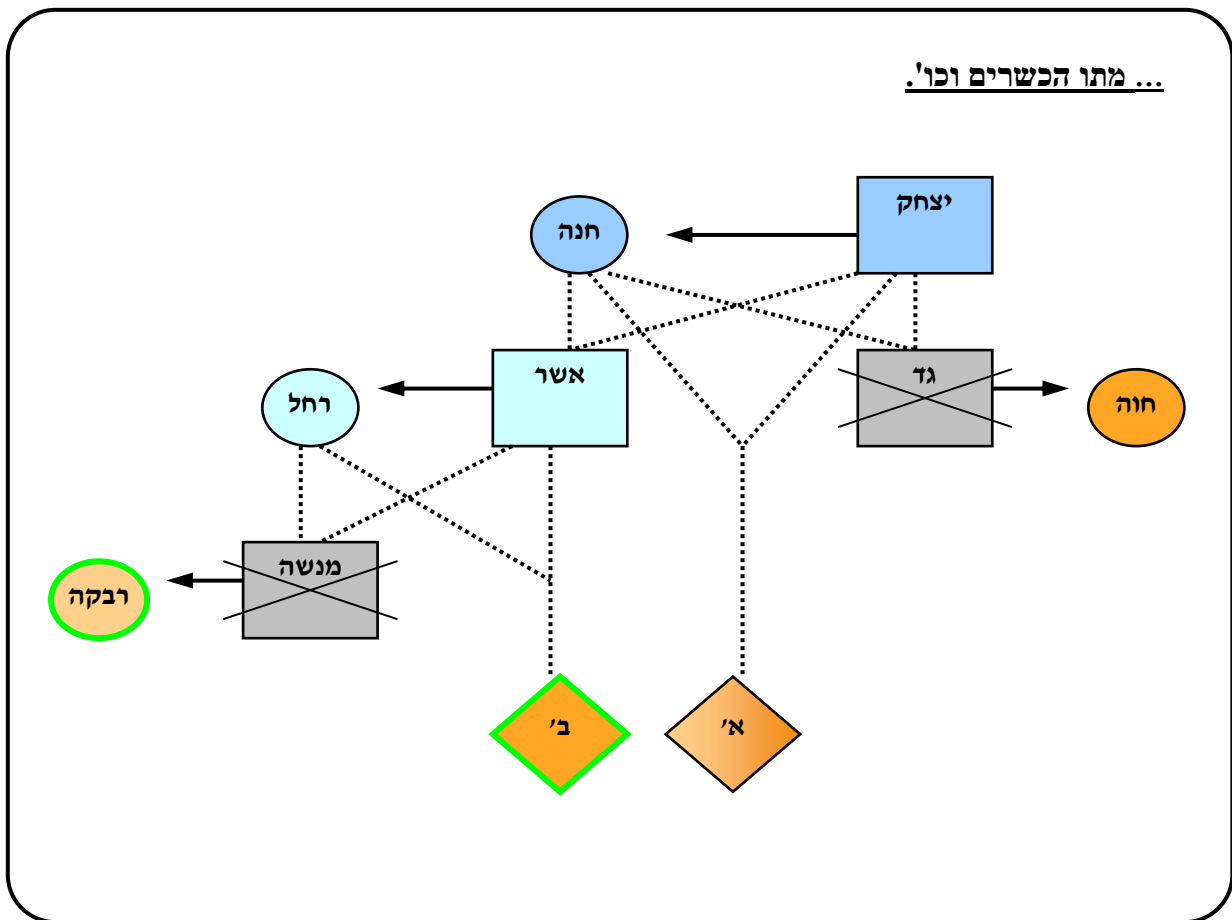

1. יצחק וחנה, איש ואשה.
2. ולהם שני בנים, גד ואשר.
3. ויקח אשר את רחל לאשה.
4. ותלד לו את מנשה.
5. ותלד חנה עוד בן ליצחק (א').
6. וכן רחל (כלתה) ילדה עוד בן לאשר (ב').
7. ושני הבנים נתערבו.

נמצא: שבתערובת זו יש לגד אח, ובן אח -- ולמנשה אח וכן אח של אב (שהוא דודו).

8. הגדילו התערובת, ונשאו נשים.
9. ומתו בלי בנים.
10. ונשיהם נופלות לפני גד ומנשה (אחי בעליהם) ליבום.

ואומרת המשנה: **בני הכלה**, כלומר מנשה שהוא בן רחל (כלת חנה) **חולצין ולא מייבמין**, חולץ ולא מייבם, משום שכל אחת הוא ספק שמא אשת אחיו היא, או ספק אשת אחי אביו היא, (שהרי אחת היא אשת אחיו (בן אמו רחל), ואחת היא אשת בן חנה (אחי אשר אביו)).
 אולם, **בני הזקנה**, היינו גד שהוא בן חנה או חולצין או מייבמין, משום שספק היא, וממה נפשך מותרת לו, שאם היא אשת אחיו אם כן מצוה ליבמה, ואם היא אשת בן אחיו (אשת בן אשר) הרי גם היא מותרת לו.

היינו אותו מקרה כדלעיל, אלא:

1. **שגד ומנשה** (הבנים הודאים של הזקנה והכלה) **מתו בלי בנים**.

2. **ונשותיהם חוה ורבקה נופלות לפני שני אחי בעליהם (בתערובת) ליבום**.

ואומרת המשנה: **בני התערובת** הבנים שנתערבו, **לבני הזקנה** לאשת גד בן חנה הזקינה, **חולצין ולא מייבמין** משום שלכל אחד מהתערובת יש לחשוש שמא הוא בן הכלה, ואם כן אשת גד היא אשת אחי אביו ואסורה לו. ואולם **לבני הכלה** דהיינו לאשת מנשה בן הכלה, **אחד חולץ לה** תחילה **ואחד מייבם** אותה, דממה נפשך מותרת לו דאם אשת אחיו היא אם כן שפיר מייבמה, ואם לאו, הרי אשת בן אחיו היא, ולאחר חליצתה מותרת היא לו.